יום ב', כ"ד בשבט תשע"ז (20 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

*היום, **כ"ד בשבט** ה'תש"ז – לפני 70 שנה - שר המושבות הבריטי, ארנסט **בווין, הודיע כי שאלת ארץ ישראל תובא להכרעת האו"ם.***

עמדת בריטניה וציפיות הישוב היהודי מבריטניה והגורמים לגיבוש ציפיות אלה

במאי 1945, עם ניצחון בעלות הברית על גרמניה, היו באירופה כ-8,000,000 פליטים בני לאומים שונים שנעקרו מבתיהם במהלך המלחמה. **ביניהם היו גם כ-250,000 יהודים**. מיליוני פליטים נעו בדרכים. המונח "עקורים" מתייחס לכל אותם מיליונים שנעקרו מבתיהם במהלך המלחמה ולא נמצאה להם ארץ מקלט, ונותרו בסוף המלחמה במחנות העקורים באירופה שנוהלו ע"י בעלות הברית.

העקורים היהודים כונו גם "**שארית הפליטה**" – הכוונה היא לאותם 250 אלף יהודים אשר יצאו ממחנות הכפייה, הריכוז וההשמדה, והפגינו רצון עז במיוחד להגר מאירופה לא"י. מדיניות הספר הלבן השלישי של הבריטים מנעה אפשרות זו. על פי הספר הלבן השלישי, יכולים לעלות לארץ, רק 1500 יהודים בחודש והיהודים יכולים להתיישב רק בחלקים מאוד קטנים של ארץ ישראל.

העקורים היהודים, שסבלו ממחלות וטראומות נפשיות כתוצאת מהשואה [בלשון המעטה, מג.], חיו בתנאים קשים ביותר בעשרות מחנות ריכוז לשעבר, יחד עם עקורים לא יהודים. בדעת הקהל האמריקנית התחולל זעזוע גדול נוכח הזוועה שהתגלתה במחנות הריכוז. עקב כך, לחץ הופעל על ממשלת ארה"ב, במטרה שתלחץ על ממשלת בריטניה, לבטל את מדיניות הספר הלבן השלישי ותאפשר ליהודים העקורים להגר לא"י.

לאחר מלחמת העולם השנייה נחלשה האימפריה הבריטית ונאלצה לקבל סיוע כספי גדול מארה"ב כדי להשתקם. בשל כך היא נאלצה לוותר על שטחים נרחבים באימפריה והיה עליה להחליט מה לעשות עם השטחים עליהם שלטה במזרח התיכון בכלל ובא"י בפרט. אחת ההחלטות עמן הייתה צריכה להתמודד היה הלחץ של ארה"ב בנושא העקורים היהודים ורצונם לעלות לא"י.

בבחירות שנערכו כחודשיים לאחר סיום המלחמה (יולי 1945), עלתה לשלטון מפלגת הלייבור (העבודה) **בראשות קלמנט אטלי**.

הישוב היהודי ציפה לשינוי במדיניות הספר הלבן השלישי מהסיבות הבאות: מפלגה זו הבטיחה לפני הבחירות שינוי במדיניות הבריטית בא"י, כלומר, ביטול ההגבלות על עלייה יהודית לא"י, ורכישת קרקעות ע"י יהודים בארץ. **מפלגת הלייבור טענה שהיא רוצה לשנות את הספר הלבן השלישי**, עקב האסון שפקד את העם היהודי במלחמה ומכיוון שהישוב היהודי בארץ ישראל סייע לבריטים במלחמת העולם השנייה, נגד גרמניה.

"גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר-קָדְשׁוֹ."
מתוך פרק התהלים [מ"ח] **שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום <u>שני</u> בשבת**
בשִׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ו**נפגעי** ישראל

יום ב', כ"ד בשבט תשע"ז (20 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היישוב היהודי בא"י והתנועה הציונית אכן ציפו לשינוי, והתאכזבו מאוד כאשר הממשלה הבריטית החדשה לא עמדה בהבטחתה והחליטה להמשיך במדיניות הספר הלבן השלישי מ - 1939.

מי שהוביל את המדיניות הבריטית היה **שר החוץ הבריטי ארנסט בווין**. שיקוליו היו מדיניים ומטרתו הייתה חיזוק הקשרים עם מדינות ערב שהחזיקו במקורות הנפט ולכן התנגד לשינוי במדיניות הספר הלבן השלישי.

בווין נשא נאום בפרלמנט הבריטי בנובמבר 1945 [כחצי שנה לאחר שנבחר, מג.] ובו הציג את מדיניות ממשלת בריטניה בשאלת א"י, שהיא המשך של מדיניות הספר הלבן השלישי.

בנאומו הבהיר כי :

- הממשלה הבריטית תמשיך לאפשר עלייה של 1500 יהודים בחודש בלבד.

- הוא סרב לראות ביהודים "אומה" והגדיר אותם כ"עדה".

- לטענתו, הבעיה של יהודי אירופה הייתה הנאצים, ולאחר סיום המלחמה הבעיה נפתרה . הוא התעלם מהאנטישמיות שהייתה קיימת באירופה לפני היטלר והמשיכה להתקיים גם אחריו.

- לדעתו היהודים צריכים להישאר באירופה ולתרום את כישרונותיהם ויכולותיהם לשיקום אירופה לאחר המלחמה. הוא התעלם מכך שמדינות המוצא סרבו לסייע ליהודים אלו להיקלט חזרה במקומות מהם באו [ואף רדפו אותם שייצאו משם לנצח, מג.].

- הוא הפריד בין בעיית הפליטים והעקורים, אותה יש לטענתו לפתור באירופה, לבין שאלת א"י, שלטענתו לא יכולה לתת מענה לאותם עקורים. [**מקור**]

≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈≈

כאמור, חלפו עוד שנה ומעט עד שבתאריך של היום, כ"ד בשבט תש"ז (14 בפברואר 47' למניינם), **בריטניה הפנתה את "שאלת ארץ-ישראל" לאו"ם**. האו"ם קבל החלטה להקים וועדה מיוחדת לבחון את העניין, וכעבור כמה חודשים הצביעו – ביום י"ז בכסלו (כ"ט בנובמבר) לחלק את הארץ.
ו... ההמשך ידוע.